

Խառը թվերի հանումը

Խառը թվերը հանելու համար

- պետք է համեմատել նվազելիի և հանելիի կոտորակային մասերը
- եթե նվազելիի կոտորակային մասը մեծ է հանելիի կոտորակային մասից, ապա պետք է առանձին-առանձին կատարել ամբողջ մասերի և կոտորակային մասերի հանում և իրար գումարել ստացված արդյունքները:

Օրինակ`

$$2\frac{3}{6} - 1\frac{2}{6}$$

$$\text{Համեմատենք } \frac{3}{6} > \frac{2}{6}$$

Ուրեմն`

$$2\frac{3}{6} - 1\frac{2}{6} = (2 - 1) + \left(\frac{3}{6} - \frac{2}{6}\right) = 1 + \frac{1}{6} = 1\frac{1}{6}$$

- եթե նվազելիի կոտորակային մասը փոքր է հանելիի կոտորակային մասից, ապա նվազելիի կոտորակային մասին պետք է ավելացնել 1` այն հանելով նրա ամբողջ մասից ու կիրառել նախորդ կանոնը:

Օրինակ՝

$$3\frac{1}{6} - 1\frac{5}{6}$$

$$\text{Համեմատենք } \frac{1}{6} < \frac{5}{6}$$

$$\text{Ուրեմն՝ } 3\frac{1}{6} - 1\frac{5}{6} = 2 + 1\frac{1}{6} - 1\frac{5}{6} = 2 + \frac{7}{6} - 1\frac{5}{6} =$$

$$= (2-1) + \left(\frac{7}{6} - \frac{5}{6}\right) = 1 + \frac{2}{6} = 1 + \frac{1}{3} = 1\frac{1}{3}$$

Առաջադրանքներ

- Կատարեք խառը թվերի հանում:

$$12\frac{4}{6} - 7\frac{1}{6} = (12 - 7) + \left(\frac{4}{6} - \frac{1}{6}\right) = 5\frac{3}{6} = 5\frac{1}{2}$$

$$2\frac{5}{12} - 1\frac{5}{6} = 1\frac{17}{12} - 1\frac{5}{6} = (1 - 1) + \left(\frac{17}{12} - \frac{5 \times 2}{6 \times 2}\right) = \frac{7}{12}$$

$$3\frac{23}{24} - 1\frac{3}{4} = (3 - 1) + \left(\frac{23}{24} - \frac{3 \times 6}{4 \times 6}\right) = 2\frac{4}{24} = 2\frac{1}{6}$$

$$14\frac{3}{7} - 11\frac{2}{5} = (14 - 11) + \left(\frac{3 \times 5}{7 \times 5} - \frac{2 \times 7}{5 \times 7}\right) = 3 + \left(\frac{15}{35} - \frac{14}{35}\right) = 3\frac{1}{35}$$

$$12\frac{3}{25} - 6\frac{2}{100} = (12 - 6) + \left(\frac{3 \times 4}{25 \times 4} - \frac{2}{100}\right) = 6 + \left(\frac{12}{100} - \frac{2}{100}\right) = 6\frac{10}{100} = 6\frac{1}{10}$$

$$9\frac{2}{11} - 5\frac{2}{3} = 8\frac{13}{11} - 5\frac{2}{3} = (8 - 5) + \left(\frac{13 \times 3}{11 \times 3} - \frac{2 \times 11}{3 \times 11}\right) = 3 + \left(\frac{39}{33} - \frac{22}{33}\right) = 3\frac{17}{33}$$

$$9\frac{8}{10} - 5\frac{2}{3} = (9 - 5) + \left(\frac{8 \times 3}{10 \times 3} - \frac{2 \times 10}{3 \times 10}\right) = 4 + \left(\frac{24}{30} - \frac{20}{30}\right) = 4\frac{4}{30} = 4\frac{2}{15}$$

$$20\frac{3}{18} - 1\frac{5}{12} = 19\frac{21}{18} - 1\frac{5}{12} = (19 - 1) + \left(\frac{21 \times 2}{18 \times 2} - \frac{5 \times 3}{12 \times 3}\right) = 18 + \left(\frac{42}{36} - \frac{15}{36}\right) = 18\frac{27}{36} = 18\frac{3}{4}$$

$$20\frac{3}{36} - 8\frac{7}{24} = 19\frac{39}{36} - 8\frac{7}{24} = (19 - 8) + \left(\frac{39x2}{36x2} - \frac{7x3}{24x3}\right) = 11\frac{57}{72} = 11\frac{29}{24}$$

- Աստղանիշի փոխարեն ի՞նչ թիվ գրելու դեպքում կստացվի հավասարություն:

$$* + 1\frac{2}{5} = 4\frac{6}{7}$$

$$* = 4\frac{6}{7} - 1\frac{2}{5} = (4 - 1) + \left(\frac{6x5}{7x5} - \frac{2x7}{5x7}\right) = 3 + \left(\frac{30}{35} - \frac{14}{35}\right) = 3\frac{16}{35}$$

$$* + 8\frac{3}{10} = 9\frac{3}{5}$$

$$* = 9\frac{3}{5} - 8\frac{3}{10} = (9 - 8) + \left(\frac{3x2}{5x2} - \frac{3}{10}\right) = 1 + \left(\frac{6}{10} - \frac{3}{10}\right) = 1\frac{3}{10}$$

$$* + 11\frac{2}{9} = 15\frac{4}{7}$$

$$* = 15\frac{4}{7} - 11\frac{2}{9} = (15 - 11) + \left(\frac{4x9}{7x9} - \frac{2x7}{9x7}\right) = 4 + \left(\frac{36}{63} - \frac{14}{63}\right) = 4\frac{22}{63}$$

- Ուղղանկյան լայնությունը փոքր է նրա

երկարությունից $2\frac{2}{9}$ դմ-ով, հաշվեք ուղղանկյան

պարագիծը, եթե նրա երկարությունը 6 դմ է:

$$6 - 2\frac{2}{9} = 5\frac{9}{9} - 2\frac{2}{9} = 3\frac{7}{9} \text{ դմ (լայնություն)}$$

$$6 + 3\frac{7}{9} = 9\frac{7}{9} = \frac{9x9 + 7}{9} = \frac{88}{9}$$

$$p = 2 \times \frac{88}{9} = \frac{172}{9} = 19\frac{1}{9} \text{ դմ}$$